

CERTYFIKAT na wagę złota

» Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady WE, ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego, od 4 grudnia br. wprowadzi niezwykle istotne zmiany w przepisach regulujących dostęp do zawodu przewoźnika drogowego – będzie stanowiło kres fikcyjnych kompetencji zawodowych. »»

Posiadanie odpowiednich kompetencji zawodowych do uzyskania licencji na transport drogowy (a od 4 grudnia 2011 r. do uzyskania zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego) potwierdza Certyfikat Kompetencji Zawodowych. Jest to dokument szczególnej wagi, którym powinien legitymować się właściciel lub osoba zarządzająca przedsiębiorstwem transportowym. Niestety, powszechną praktyką w branży jest stosowanie

tw. użyczenia certyfikatu. Sytuacja taka ma miejsce, gdy przedsiębiorca (lub członek zarządu) nie posiadając odpowiednich kompetencji zawodowych, korzysta z cudzego certyfikatu na podstawie zawartej umowy. Taki stan rzeczy jest dozwolony w świetle obowiązujących przepisów krajowych. Nie można jednak zapomnieć, że kompetencje zawodowe mają służyć prawidłowemu, zgodnemu z przepisami i bezpiecznemu

prowadzeniu firmy transportowej. Zatem osoba użyczająca certyfikatu powinna być nie tylko zorientowana w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa, a w szczególności działu transportu, ale również mieć realny wpływ na podejmowane decyzje związane z zarządzaniem flotą, kadrą kierowców i realizowanymi zleceniami. Wielu przewoźników woli jednak zapłacić za użyczenie certyfikatu osobie spoza otoczenia firmy, tak aby dopełnić jedynie wymóg formalnego posiadania certyfikatu, niż taki certyfikat uzyskać. Kres fikcyjnym kompetencjom zawodowym kładzie nie krajowe, a unijne Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady WE Nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE, które już od dnia

4 grudnia 2011 r. wprowadza niezwykle istotne zmiany w przepisach regulujących dostęp do zawodu przewoźnika drogowego. Certyfikat kompetencji zawodowych, którym powinien dysponować przedsiębiorca i/lub osoba zarządzająca transportem, uzyskiwany będzie według nowych zastrzonych i poszerzonych wymagań. Zgodnie z art. 4 Rozporządzenia 1071/2009 osoba wskazana jako posiadacz certyfikatu i/lub zarządzająca transportem od dnia 4 grudnia 2011 r.:

- » ma mieć rzeczywisty, a nie teoretyczny związek z przedsiębiorstwem,
- » w sposób ciągły zarządzać operacjami transportowymi,
- » powinna posiadać zakres obowiązków obejmujących m.in. nadzór nad utrzymaniem i konserwacją pojazdów, sprawdzanie umów i dokumentów przewozowych, podstawową księgowość, przydzielanie ładunków lub usług kierowcom i pojazdom oraz sprawdzanie procedur związanych z bezpieczeństwem.

JAK UZYSKAĆ CERTYFIKAT?

Nietrudno więc zauważyć, iż normodawca unijny dostrzegł problem braku rzeczywistych kompetencji zawodowych w części przedsiębiorstw transportowych i zastrzył wymagania w tej materii. Do dnia 3 grudnia 2011 r. na dotychczasowych zasadach można uzyskać odpowiedni certyfikat poprzez zdanie egzaminu przeprowadzanego przez Instytut Transportu Samochodowego. Egzamin można poprzedzić fakultatywnym szkoleniem, w czasie którego wykładowcy omawiają wymagane zagadnienia, a uczestnicy otrzymują zarówno obszerne materiały szkoleniowe, jak i przykładowe testy i zadania. Sam egzamin składa się z testu jednokrotnego wyboru, a dla osób nieposiadających praktyki w zarządzaniu firmą transportową dodatkowo z części zadań tekstowych. Zdawalność egzaminów cieszy się wysokim poziomem. Ten stan rzeczy może jednak diametralnie ulec zmianie po wprowadzeniu zmian w zasadach dostępu do zawodu przewoźnika. Planowane podwyższenie wymagań odnośnie uzyskania certyfikatu zapewne wpłynie na poziom trudności i stopień zdawalności egzaminów. Krajowe przepisy, uwzględniając normy Rozporządzenia

1071/2009, wprowadzą następujące nowe warunki uzyskania certyfikatu:

- » obowiązkowy egzamin pisemny składający się z dwóch testów:
 - a. pytań wielokrotnego wyboru (do każdego cztery możliwe odpowiedzi) lub pytań wymagających bezpośredniej odpowiedzi albo pytań obydwu typów,
 - b. przykładów praktycznych do rozwiązania;
- » każda część egzaminu trwać będzie minimum 2 godziny;
- » każda osoba ubiegająca się o prawo wykonywania transportu drogowego na terenie UE będzie zdawać dwuczęściowy egzamin niezależnie od posiadanej praktyki. Państwa członkowskie mogą zwolnić z poszczególnych części egzaminu posiadaczy Certyfikatów Kompetencji Zawodowych dotyczących krajowego transportu drogowego w danym państwie członkowskim oraz osoby, które wykażą, że przez ostatnich 10 lat od 4 grudnia 2009 r. nieprzerwanie zarządzały przedsiębiorstwem transportu drogowego.

ISTOTNY ZAPIS

Niezmiernie istotnym zapisem unijnego Rozporządzenia 1071/2009 jest art. 21 ust. 2: „Certyfikat wydany przed dniem 4 grudnia 2011 r. jako dowód posiadania kompetencji zawodowych na mocy przepisów obowiązujących do tego dnia uznaje się za równoważny z certyfikatem, którego wzór znajduje się w załączniku III, i traktuje się je jako dowód posiadania kompetencji zawodowych we wszystkich państwach członkowskich. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby posiadacze certyfikatów kompetencji zawodowych, ważnych wyłącznie w odniesieniu do krajowego transportu drogowego zdawali egzamin lub części egzaminów, o których mowa w art. 8 ust. 1.”

W praktyce wyżej cytowany przepis potwierdza ważność wszystkich certyfikatów uzyskanych do dnia 4 grudnia 2011 r. Nie ma więc wątpliwości, że każdy przedsiębiorca wiążący z rynkiem transportu drogowego swoją przyszłość, musi zadbać o prawidłową certyfikację swych kompetencji. Zastrzone wymagania, które pojawią się z końcem roku w zakresie

niezbędnej wiedzy oraz poziomu trudności egzaminów, zachęcają do odbywania szkoleń przygotowawczych i zdawania egzaminów przed wejściem w życie projektowanych zmian. Zaznaczyć przy tym należy, że zarówno przedsiębiorcy wykonujący transport drogowy rzeczy, jak i przewóz osób, muszą wykazać się wiedzą z tych samych dziedzin.

Prezentując nowe uregulowania dotyczące podstawowego dokumentu, jakim jest Certyfikat Kompetencji Zawodowych uprawniający do posiadania licencji na transport drogowy, nie można zapomnieć, że wraz z wejściem w życie cytowanego wcześniej Rozporządzenia 1071/2009, wprowadzony zostaje limit floty, jaką osoba z certyfikatem może zarządzać. Jeżeli CKZ nie legitymuje się ani przedsiębiorca, ani choćby jeden z członków zarządu firmy transportowej, a tylko i wyłącznie osoba uczynająca certyfikatu, wówczas osoba ta może kierować operacjami transportowymi obsługiwanymi maksymalnie przez flotę 50 pojazdów. Bez cienia wątpliwości zatem pozostaje fakt, że certyfikat dla firmy transportowej jest jednym z najważniejszych dokumentów statuujących jego działalność. Tylko do dnia 3 grudnia 2011 r. będzie go można uzyskać na dotychczasowych, prostszych zasadach. »»

Iwona Szwed

prawnik

Zespół Doradczy Arena 561

www.arena561.pl

ZAKRES MINIMALNYCH ZAGADNIĘŃ, JAKIE PRZEDSIĘBIORCY I ZARZĄDZAJĄCY TRANSPORTEM BĘDĄ MUSIELI OPANOWAĆ, ABY UZYSKAĆ CERTYFIKAT NA NOWYCH ZASADACH (ZAŁĄCZNIK I DO ROZP. 1071/2009)

PRAWO CYWILNE

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności:

1. znać rodzaje umów zawieranych najczęściej w transporcie drogowym oraz wynikające z nich prawa i obowiązki;
2. umieć negocjować prawnie wiążące umowy transportowe, zwłaszcza w odniesieniu do warunków przewozu;

W odniesieniu do transportu drogowego rzeczy:

3. być w stanie rozpatrywać roszczenia zleceniodawcy dotyczące odszkodowań z tytułu poniesionych strat lub uszkodzenia rzeczy podczas transportu lub z tytułu opóźnienia w dostawie oraz rozumieć, w jaki sposób takie roszczenie wpływa na jego odpowiedzialność umowną;
4. znać uregulowania i obowiązki wynikające z Konwencji o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR);

W odniesieniu do transportu drogowego osób:

5. być w stanie rozpatrywać roszczenia zleceniodawcy dotyczące odszkodowań z tytułu obrażeń poniesionych przez pasażerów lub z tytułu uszkodzenia bagażu spowodowanych wypadkiem podczas transportu lub też dotyczących odszkodowań z tytułu opóźnień oraz rozumieć, w jaki sposób takie roszczenie wpływa na jego odpowiedzialność umowną.

PRAWO HANDLOWE

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności:

1. znać warunki i formalności dotyczące prowadzenia działalności na rynku, znać ogólne obowiązki spoczywające na przewoźnikach (rejestracja, prowadzenie rachunkowości itd.) oraz konsekwencje upadłości przedsiębiorstwa;
2. posiadać odpowiednią wiedzę o różnych formach spółek handlowych oraz o zasadach ich zakładania i funkcjonowania.

PRAWO SOCJALNE

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności znać:

1. rolę i funkcje różnych instytucji społecznych związanych z transportem drogowym (związki zawodowe, rady pracownicze, przedstawiciele pracowników, inspektorzy pracy itd.);
2. obowiązki pracodawców w zakresie ubezpieczenia społecznego pracowników;
3. przepisy regulujące umowy o pracę dla różnych kategorii pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach transportu drogowego (formy umów, obowiązki stron, warunki i czas pracy, płatne urlopy, wynagrodzenie, naruszenie umowy itd.);
4. przepisy dotyczące czasu prowadzenia pojazdu, czasu odpoczynku i czasu pracy, w szczególności przepisy rozporządzenia (EWG) nr 3821/85, rozporządzenia (WE) nr 561/2006, dyrektywy 2002/15/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz praktyczne środki dotyczące stosowania tych przepisów;
5. przepisy stosowane w dziedzinie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców.

PRAWO PODATKOWE

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności znać przepisy dotyczące:

1. podatku od wartości dodanej (VAT) od usług transportowych;
2. podatku od pojazdów silnikowych;
3. podatku od niektórych pojazdów użytkowanych w drogowym transporcie rzeczy, opłat drogowych i opłat za korzystanie z infrastruktury;
4. podatku dochodowego.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA I ZARZĄDZANIE FINANSAMI PRZEDSIĘBIORSTWA

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności:

1. znać przepisy i praktyki związane z posługiwaniem się czekami, weksłami, weksłami własnymi, kartami kredytowymi oraz innymi środkami płatniczymi i sposobami płatności;
2. znać różne formy udzielanych kredytów (kredyt bankowy, akredytywa dokumentowa, depozyt gwarancyjny, kredyt hipoteczny, leasing, najem, faktoring itd.) oraz wynikające z nich opłaty i obowiązki;
3. wiedzieć, czym jest bilans, jak się go sporządza i jak odczytuje;
4. być w stanie odczytać i zinterpretować rachunek zysków i strat;
5. być w stanie ocenić rentowność przedsiębiorstwa i jego sytuację finansową, w szczególności na podstawie wskaźników finansowych;
6. być w stanie opracować budżet;
7. znać składniki kosztowe przedsiębiorstwa (koszty stałe, koszty zmienne, kapitał obrotowy, amortyzacja itd.) oraz być w stanie wyliczyć koszt przypadający na pojazd, na kilometr, na przejazd lub na tonę;
8. być w stanie sporządzić schemat organizacji zatrudnienia w przedsiębiorstwie oraz zaplanować wykonywanie pracy itd.;
9. znać zasady marketingu, reklamy i public relations, w tym promocji sprzedaży usług transportowych oraz sporządzania akt klientów itd.;
10. znać różne formy ubezpieczeń dotyczących transportu drogowego (odpowiedzialność cywilna, ubezpieczenia wypadkowe/na życie, ubezpieczenia inne niż na życie i ubezpieczenia bagażu) oraz gwarancje i wynikające z nich obowiązki;
11. znać oprogramowanie do elektronicznego przesyłania danych w transporcie drogowym;

W odniesieniu do transportu drogowego rzeczy:

12. być w stanie stosować przepisy dotyczące fakturowania usług w zakresie drogowego transportu rzeczy oraz znać międzynarodowe reguły handlowe (Incoterms) oraz ich zastosowanie;
13. znać różne kategorie pomocniczej działalności transportowej, ich rolę, funkcje oraz – w odpowiednich przypadkach – ich status;

W odniesieniu do transportu drogowego osób:

14. umieć stosować przepisy dotyczące opłat za przejazd i cenników w publicznym i prywatnym transporcie osób;
15. umieć stosować przepisy dotyczące fakturowania usług w zakresie drogowego transportu osób.

ZAKRES MINIMALNYCH ZAGADNIENI, JAKIE PRZEDSIĘBIORCY I ZARZĄDZAJĄCY TRANSPORTEM BĘDĄ MUSIELI OPANOWAĆ, ABY UZYSKAĆ CERTYFIKAT NA NOWYCH ZASADACH (ZAŁĄCZNIK I DO ROZP. 1071/2009)

DOSTĘP DO RYNKU

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi znać w szczególności:

1. związane z zawodem przepisy regulujące zarobkowy transport drogowy, najem pojazdów przemysłowych i podwykonawstwo, w szczególności przepisy regulujące formalną organizację zawodu, dostęp do zawodu, zezwolenia na wykonywanie przewozów drogowych na terytorium i poza terytorium Wspólnoty, przeprowadzanie inspekcji oraz sankcje;
2. przepisy dotyczące zakładania przedsiębiorstwa transportu drogowego;
3. dokumentację wymaganą do świadczenia usług transportu drogowego oraz być w stanie wprowadzać procedury kontrolne w celu zapewnienia, aby zatwierdzone dokumenty związane z każdą operacją transportową, w szczególności te, które dotyczą pojazdu, kierowcy, rzeczy i bagażu, znajdowały się zarówno w pojeździe, jak i w lokalu przedsiębiorstwa;

W odniesieniu do transportu drogowego rzeczy:

4. przepisy dotyczące organizacji rynku usług drogowego transportu rzeczy, przeładunku i logistyki;
5. formalności graniczne, rolę i zakres dokumentów T i karnetów TIR oraz obowiązki i odpowiedzialność, jakie wynikają z posługiwania się nimi;

W odniesieniu do transportu drogowego osób:

6. przepisy dotyczące organizacji rynku drogowego transportu osób;
7. przepisy dotyczące rozpoczęcia świadczenia usług drogowego transportu osób oraz być w stanie sporządzać plany transportowe.

NORMY TECHNICZNE I TECHNICZNE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności:

1. znać przepisy dotyczące masy i wymiarów pojazdów w państwach członkowskich oraz procedury dotyczące wyjątków, stosowane w przypadku niestandardowych ładunków;
2. być w stanie dokonywać doboru pojazdów i ich elementów (podwozia, silnika, układu transmisyjnego, systemu hamulcowego itd.) zgodnie z potrzebami przedsiębiorstwa;
3. znać formalności związane z homologacją typu, rejestracją oraz przeglądem technicznym tych pojazdów;
4. wiedzieć, jakie działania należy podjąć, aby ograniczyć hałas i zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza powstające w wyniku emisji spalin;
5. być w stanie sporządzać okresowe plany utrzymania pojazdów i ich wyposażenia;

W odniesieniu do transportu drogowego rzeczy:

6. znać różne typy urządzeń do transportu i rozładunku (skrzynie ładunkowe, kontenery, palety itd.) oraz być w stanie wprowadzać procedury i wydawać polecenia dotyczące załadunku i rozładunku rzeczy (rozmieszczania ładunku, układania w stosy, sztautowania, blokowania i klinowania itd.);
7. znać różnorodne techniki transportu kombinowanego piggy-back oraz techniki przeładunku poziomego;
8. być w stanie realizować procedury w celu spełnienia przepisów dotyczących przewozu towarów niebezpiecznych i odpadów, w szczególności tych, które wynikają z dyrektywy 2008/68/WE(1) Dyrektywa 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych (Dz.U. L 260 z 30.9.2008, s. 13). (1) i rozporządzenia (WE) nr 1013/2006(2) Rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. i 1 lutego 1993 r. w sprawie przemieszczania odpadów (Dz.U. L 190 z 12.7.2006, s. 1). (2);
9. być w stanie realizować procedury w celu spełnienia wymogów przewidzianych w przepisach dotyczących przewozu szybko psujących się artykułów żywnościowych, w szczególności wymogów wynikających z umowy o międzynarodowych przewozach szybko psujących się artykułów żywnościowych i o specjalnych środkach transportu przeznaczonych do tych przewozów (ATP);
10. być w stanie realizować procedury w celu spełnienia wymogów wynikających z przepisów o transporcie żywych zwierząt.

BEZPIECZEŃSTWO DROGOWE

Wnioskodawca, w odniesieniu do transportu drogowego rzeczy i osób, musi w szczególności:

1. wiedzieć, jakie kwalifikacje są wymagane od kierowców (prawo jazdy, zaświadczenia zdrowotne, zaświadczenia o sprawności itd.);
2. być w stanie podjąć konieczne działania, aby zagwarantować, że kierowcy przestrzegają przepisów ruchu drogowego, zakazów i ograniczeń obowiązujących na terenie różnych państw członkowskich (ograniczeń prędkości, pierwszeństwa, ograniczeń postojowych, używania świateł, znaków drogowych itd.);
3. być w stanie sporządzać instrukcje dla kierowców w celu kontrolowania przestrzegania przez nich wymogów bezpieczeństwa w zakresie stanu technicznego pojazdów, ich wyposażenia i ładunku oraz w zakresie środków zapobiegawczych;
4. być w stanie ustanawiać procedury stosowane w razie wypadku i wdrażać odpowiednie procedury w celu zapobiegania powtarzaniu się wypadków lub poważnych wykroczeń drogowych;
5. być w stanie realizować procedury dotyczące bezpiecznego mocowania towarów i znać odpowiednie techniki;

W odniesieniu do transportu drogowego osób:

6. posiadać podstawową wiedzę z zakresu układu sieci drogowej w państwach członkowskich.